

Aan de gemeenteraden
in de Veiligheidsregio Hollands Midden

Postadres
Postbus 1123
2302 BC Leiden

Datum:	22 september 2020	Telefoon:	088-2465132	Bijlage:	-
Ons kenmerk:	PK10/COVID0-19	Fax:	-		
Uw kenmerk:	-	E-mail:	peter.kessels@vrhm.nl		
Uw brief van:	-	Onderwerp:	Stand van zaken COVID-19 VRHM (brief 10)		
Contactpersoon:	Peter Kessels		Graag bij correspondentie kenmerk en onderwerp vermelden.		

Geachte leden van de raad,

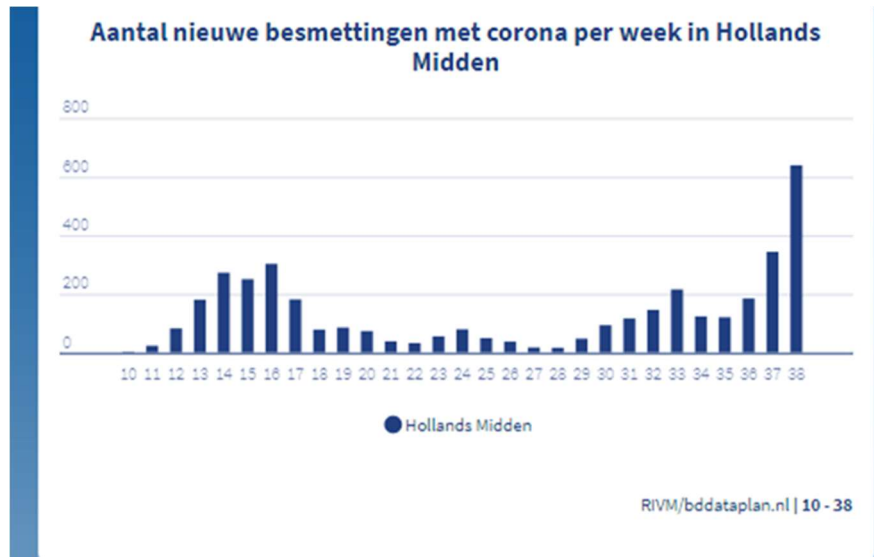
Al ruim een half jaar strijden we met vereende krachten tegen de verdere verspreiding van het COVID-19 virus. In mijn laatste brief aan u, vlak voor de zomervakantie, hoopte ik nog op een rustige zomervakantie en een periode om even terug te schakelen en uit te rusten. Helaas is dat ons niet gegund. Het virus is niet onder controle, integendeel, het is zelfs bezig aan een comeback.

Sinds mijn brief van 17 juli 2020 zijn daarom nieuwe landelijke maatregelen genomen om de verdere verspreiding van COVID-19 te voorkomen. Deze wijzigingen zijn, op basis van de aanwijzingen van de minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS), verwerkt in nieuwe noodverordeningen (de 10^e Noodverordening COVID-19 VRHM op 10 augustus 2020, de 11^e Noodverordening COVID-19 VRHM op 21 augustus 2020 en de 12^e Noodverordening COVID-19 VRHM op 20 september). Een afschrift van deze noodverordeningen, en de bijbehorende aanwijzingen, heeft u reeds ontvangen.

In deze brief informeer ik u onder meer over het huidige situatiebeeld, de totstandkoming en inhoud van de noodverordening (incl. aanvullende besluiten), de handhaving van de noodverordening, de continuïteit van de hulpdiensten/crisisorganisatie, de positie van de gemeenteraad en het wetgevingstraject van de Wet tijdelijke maatregelen COVID-19. Dit is de tiende informatiebrief die u van mij ontvangt. Eerder heeft u van mij een brief (per email) ontvangen op 2 maart, 13 maart, 14 maart, 18 maart, 30 maart, 8 april, 5 mei, 18 juni en 17 juli 2020.

Huidig medisch situatiebeeld

In mijn vorige brief is de (gunstige) situatie tot en met 16 juli 2020 (week 28) weergegeven. Kort daarna heeft de situatie zich gewijzigd, in grote delen van Nederland en ook in Hollands Midden. Waren er in week 28 in de regio Hollands Midden 17 personen met een positieve testuitslag, in de weken daarna is dat snel opgelopen met als piek 216 positief geteste personen in week 33. De laatste twee weken is het aantal weer enigszins gedaald.

In week 28 was 0,3% van alle geteste personen positief, momenteel is dat circa 5%. De reden van deze stijging zijn de versoepelingen vanaf 1 juli 2020 en het gedrag van burgers. De meeste besmettingen vinden plaats in familieverband. Vooral als er sprake is van grotere bijeenkomsten, zoals religieuze vieringen thuis, inhaalverjaardagen, examenfeesten en bruiloften. Daarnaast hebben zich in de regio enkele clusters van besmettingen voorgedaan in bedrijven, zorginstellingen en horeca-instellingen. Familieclusters in Gouda, een besmetting binnen de horeca in Hillegom en enkele andere clusters hebben de pers gehaald. De laatste weken is een sterke toename te zien onder jongeren, met name onder studenten.

Om een betere duiding te kunnen geven van de cijfers is een zogenaamde duidingstafel gestart. Infectieziekte artsen en informatiespecialisten van de veiligheidsregio, GHOR en de GGD werken samen om regionale analyses te maken op basis van de beschikbare gegevens en een professionele duiding hiervan. Tevens worden scenario's opgesteld om zo goed mogelijk voorbereid te zijn op mogelijke ontwikkelingen in onze regio.

Op 21 september 2020 zijn in onze regio acht personen opgenomen op de IC en 26 personen in de kliniek. De afgelopen vijf weken zijn vijf personen overleden aan COVID-19. De snelle stijging heeft het bron- en contactonderzoek door de GGD onder druk gezet. Iedere besmetting leidt tot een bron- en contactonderzoek (BCO). Bij dat BCO wordt nagegaan waar de besmette persoon de tien dagen voor het ontstaan van klachten is geweest (brononderzoek) en met wie hij of zij vanaf 48 uur (nauw) contact heeft gehad. In meer dan tien GGD'en wordt al gewerkt met het zogenaamde risico-gestuurde protocol. Dat betekent dat alle besmette personen worden gebeld en dat in dat gesprek wordt bepaald welke risico's in de betreffende situatie aanwezig zijn. Als er sprake is van lage risico's en iemand goed in staat is zijn nauwe contacten zelf te waarschuwen, wordt hij of zij door de GGD voorzien van informatie, die kan worden doorgestuurd naar nauwe contacten. Uiteraard gaat de GGD wel gewoon door met het opschalen

van de capaciteit voor BCO. Per week worden twaalf medewerkers opgeleid, het maximum gelet op de opleidingscapaciteit.

Door een tekort aan laboratoriummaterialen heeft afgelopen weken ook de testcapaciteit onder druk gestaan. Iedere GGD krijgt een beperkte hoeveelheid materialen 'toegedeeld' via de laboratoria waar GGD'en gebruik van maken. In onze regio kon daardoor slechts circa twee-derde van de capaciteit in de teststraten worden gebruikt. Sinds deze week krijgt de regio weer meer laboratoriummaterialen geleverd. Volgens mededelingen van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport in de eerste helft van oktober a.s. het tekort opgelost. Dan zal het weer mogelijk zijn om iedereen met klachten te testen binnen 24 uur. In de situatie van krapte is landelijk gekozen voor het geven van voorrang aan zorgmedewerkers en medewerkers in het onderwijs. Die voorrangsregeling is maandag 21 september 2020 ingegaan. De eerste cijfers laten zien dat er grote behoefte is aan deze voorrangsvoorzieningen.

Nieuwe noodverordeningen (en aanvullende besluiten)

Na een reeks van versoepelingen van de maatregelen, in de periode juni en juli jl., is begin augustus jl. duidelijk geworden dat de verspreiding van het COVID-19 virus weer toeneemt. Om de verspreiding tegen te gaan heeft het kabinet nieuwe maatregelen afgekondigd die zijn verwerkt in de 10^e Noodverordening d.d. 10 augustus 2020 en de 11^e Noodverordening d.d. 21 augustus 2020. De belangrijkste maatregelen waren het verplicht reserveren en vragen om contactgegevens in de horeca, de mogelijkheid om panden voor twee weken te sluiten na besmettingen en een inperking van de introductie-activiteiten voor studenten. Introductie-activiteiten voor studenten kunnen alleen plaatsvinden met een ontheffing van de voorzitter veiligheidsregio. Tot op dit moment zijn ruim 90 ontheffingen verleend, nadat door de organisatoren een plan van aanpak is overlegd waaruit duidelijk blijkt dat de maatregelen toegepast worden. Tot op heden is niet gebleken dat er besmettingen hebben plaatsgevonden tijdens deze introductie-activiteiten. Het laat zien dat dergelijke activiteiten mogelijk zijn, indien alle betrokkenen goed doordrongen zijn van het belang van de maatregelen en er zich ook aan houden.

Onder meer via het dashboard coronavirus (www.coronadashboard.rijksoverheid.nl) kunt u inzicht krijgen in de aanwezigheid en verspreiding van het virus in Nederland, de veiligheidsregio's en de gemeenten. Hieruit wordt duidelijk dat er grote regionale verschillen bestaan. De inzet is erop gericht het virus gericht op te sporen en passende maatregelen te treffen om de verspreiding ervan in te dammen (bijvoorbeeld betrokkenen te testen en in quarantaine te laten gaan). Bij de clusteruitbraken in Katwijk, Hillegom en Gouda is dat goed gelukt. Inmiddels is het aantal besmettingen zeer toegenomen en is het lang niet meer altijd mogelijk goed aan te geven waar de besmettingen hebben plaatsgevonden. Dat betekent ook dat gerichte maatregelen als hiervoor genoemd steeds minder goed getroffen kunnen worden.

Om de regionale verschillen inzichtelijk te maken en de daarop gebaseerde regionale maatregelen transparant, heeft het kabinet een inschalingsmethodiek opgesteld. Op basis van deze methodiek wordt een inschalingsniveau per veiligheidsregio bepaald. Er zijn drie inschalingsniveau's (escalatieladder): waakzaam, zorgelijk en ernstig. De terminologie is door het Rijk vastgesteld. Het inschalingsniveau wordt bepaald op basis van het beeld zoals opgenomen in bovengenoemd dashboard coronavirus. Het gaat dan bijvoorbeeld om het aantal positieve testuitslagen, het percentage positieve testen, de gegevens betreffende de naleving, de ziekenhuisopnames en de rioolwaterdata. Overschrijding van (regionale) signaalwaarden betekent dat gekeken wordt of aanvullende maatregelen nodig zijn en of het inschalingsniveau

van een veiligheidsregio aangepast moet worden. Elke week en indien nodig vaker en sneller wordt voor de veiligheidsregio's bepaald wat het inschalingsniveau is. De uiteindelijke besluitvorming vindt plaats door de minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, als eindverantwoordelijke voor het bestrijden van het COVID-19 virus.

In het coronadashboard zijn signaalwaarden opgenomen. Overschrijding van de regionale signaalwaarden in dit dashboard betekent dat met urgentie naar een veiligheidsregio wordt gekeken en dat er overleg plaatsvindt tussen het Rijk en de decentrale overheden. Het bepalen van het inschalingsniveau en welke maatregelen er vervolgens worden getroffen is dus geen automatische op basis van louter harde indicatoren, maar een gezamenlijke afweging. [Maar de minister beslist, dus het is eerder na overleg besluiten]

In de achterliggende weken werd duidelijk dat het COVID-19 virus aan een gestage opmars bezig is. Eerst in kleine clusteruitbraken verspreid over het gehele land, later in met name de grote steden in de Randstad en daarmee ook in Hollands Midden. Hoewel de virusverspreidingen in onze regio een verschillend beeld geven per gemeente, is de toename van het aantal virusbesmettingen ook in onze regio substantieel. Gelet op het hoge aantal besmettingen in onze buurregio's is dit ook niet verrassend.

Na overleg met de betrokken voorzitters veiligheidsregio's heeft het kabinet [volgens mij beslist de minister van volksgezondheid] op vrijdag 18 september jl. besloten om zes veiligheidsregio's op te schalen naar het inschalingsniveau 'zorgelijk'. Het gaat om de veiligheidsregio's Kennemerland, Amsterdam-Amstelland, Hollands Midden, Utrecht, Haaglanden en Rotterdam-Rijnmond. De overige negentien veiligheidsregio's blijven, voor nu, in het inschalingsniveau 'waakzaam'. Het werken met deze nieuwe inschalingsmethodiek zou pas later ingaan, maar de werkwijze is naar voren gehaald, gelet op de toenemende besmettingen.

Gelet op deze ontwikkeling is ook gekeken naar nieuwe maatregelen voor deze zes veiligheidsregio's. Op vrijdagavond 18 september 2020 heeft de minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport een aanwijzing gegeven met nieuwe maatregelen. Deze aanwijzing is vertaald in de 12^e Noodverordening COVID-19 VRHM 20 september 2020, die op zondagavond 20 september 2020 om 18:00 uur in werking is getreden. De maatregelen en de noodverordeningen in de zes veiligheidsregio's zijn gelijkluidend.

Een probleem bij het treffen van nieuwe maatregelen was en is dat het overgrote deel van de besmettingen lijkt plaats te vinden in de privésfeer (achter de voordeur), waar om grondwettelijke redenen geen regels, maar slechts adviezen gelden ten aanzien van het gedrag. De mogelijkheid geboden en verboden te geven richt zich vooral op de publieke ruimte. Tot op zekere hoogte kunnen de nieuwe bepalingen dan ook worden beschouwd als maatregelen bedoeld om een zeker schrik-effect teweeg te brengen, weer een grotere mate van alertheid te bewerkstelligen. Dat heeft betekenis, want de intrinsieke motivatie om zich aan de adviesregels te houden lijkt de afgelopen maanden substantieel te zijn afgenomen. Regionaal zullen we ons de komende tijd grote inspanningen getroosten om met de hulp van velen het bewustzijn te vergroten van het belang van het naleven van de maatregelen. Alleen samen krijgen we corona onder controle. We gaan (opnieuw) acties inzetten om de urgentie van de geldende maatregelen meer dan ooit onder de aandacht te brengen. We moeten met elkaar scherp blijven op de basismaatregelen die onverminderd van kracht blijven. De contacten met de verschillende doelgroepen (jongeren, studenten, inwoners met migratie achtergrond, hulpbehoevenden en werkgevers) worden de komende periode sterk geïntensiveerd. Met hulp van velen, zoals burgemeesters, wethouders en

hopelijk ook u, gemeenteraadsleden, willen we de urgentie van deze boodschap kracht bijzetten en laten doordringen tot in de haarvaten van de samenleving. Zo krijgen we deze boodschap zo goed mogelijk achter iedere voordeur. De mate waarin we er in slagen om zonder juridische middelen, maar met inhoudelijke argumenten en met een appel op gemeenschapszin, achter die voordeur te komen, zal uiteindelijk bepalend zijn voor de uitkomst van onze gezamenlijke strijd tegen het virus.

Voor de volledigheid vermeld ik nog dat ik de burgemeesters heb geconsulteerd voordat ik de noodverordeningen heb vastgesteld. Geen van de burgemeesters heeft schriftelijk bezwaar doen aantekenen tegen de noodverordeningen, op grond van het feit dat het belang van hun gemeente onevenredig geschaad zou worden (artikel 39, vierde lid, Wet veiligheidsregio's).

Dit wil niet zeggen dat we geen discussies hebben gehad. De burgemeesters vertegenwoordigen ook de belangen van hun gemeenten. Zoals eerder aangegeven verschilt het aantal virusbesmettingen per gemeente. Soms zijn er grote verschillen. Soms heeft de ene gemeente meer besmettingen, dan is het weer een andere gemeente. Ook het feit dat de nieuwe maatregelen in de 12^e Noodverordening van kracht in alle gemeenten binnen de veiligheidsregio, terwijl in sommige gemeenten het aantal besmettingen heel beperkt blijft is onderwerp van gesprek geweest. Omdat de getroffen maatregelen geen directe relatie leken te hebben met waar de besmettingen zich voordoen, leek dat ook geen reden te zijn voor binnen regionale differentiatie.

Handhaving noodverordening

De nieuwe maatregelen in de 12^e Noodverordening lijken ingewikkeld in de uitvoering, ook voor burgers, en de handhaving. Het is hierbij belangrijk dat we het hoofddoel goed voor ogen blijven houden. Bij onze handhavingsstrategie hoeden we daar rekening mee, waarbij we een beroep blijven doen op de eigen verantwoordelijkheid van alle inwoners, ondernemers, instellingen, verenigingen, evenementenorganisatoren, etc. Bij overtredingen, excessen of provocatief gedrag wordt gehandhaafd volgens de afgesproken lijn: aanspreken, waarschuwen, boete en/of opleggen (preventieve) last onder dwangsom. De hoofdlijn wordt bepaald door de 1,5 meter afstand die moet worden nageleefd en waarbij het voor een ieder ook mogelijk moet zijn die na te leven.

Binnen de bepalingen van de noodverordening zijn evenementen mogelijk. Op gemeentelijk niveau wordt door de burgemeester bepaald of een evenement, en onder welke voorwaarden, doorgang kan vinden (dat geldt ook voor de Sinterklaasintochten en kermissen). Evenementenvergunningen zijn immers lokale vergunningen. Wel moet daarbij worden afgewogen hoe kan worden voldaan aan de bepalingen van de regionale noodverordening. De burgemeesters hebben wel enkele gezamenlijke afspraken hierover gemaakt, zoals dat dit najaar geen uit het voorjaar doorgeschoven evenementen mogen worden plaatsvinden, tenzij het betreffende evenement geen extra capaciteit van de hulpdiensten en of de gemeente vraagt en het evenement aantoonbaar zelfregulerend is opgezet. Reeds verleende evenementenvergunningen worden opnieuw getoetst aan de COVID-19 risicoscan en -maatregelen (conform de geldende noodverordening).

De naleving en handhaving van de noodverordening worden gemonitord. Op een enkele keer na, zijn hierbij geen grote problemen geconstateerd. Op basis van de monitor worden periodiek zogenaamde aandachtspunten benoemd voor handhaving en communicatie. Op dit moment gaat het om de thema's: horeca algemeen (o.a. feestzalen), sport- en verenigingskantines, jongeren

en studenten, en terugkerende vakantiegangers. Op basis van de resultaten uit de monitor en de nieuwe noodverordening zullen de aandachtspunten heroverwogen worden.

In het kader van de bestuurlijke handhaving is tot nu toe in onze regio 26 keer een last onder dwangsom opgelegd door mij of door een burgemeester (sinds 30 april 2020 is deze bevoegdheid gemandateerd aan de burgemeesters). Twee keer is hiertegen een voorlopige voorziening aangevraagd: sluiting sauna en verbod locatie bruiloft. Beide verzoeken om een voorlopige voorziening zijn afgewezen door de rechter. Tegen twee besluiten tot het opleggen van een last onder dwangsom is een bezwaarschrift ingediend. Deze bezwaarschriften zijn in behandeling genomen door de veiligheidsregio. Twee keer is een invorderingsbeschikking afgegeven. Twee keer is een horecagelegenheid door mij gesloten. Bijna altijd nemen horecaondernemers hun eigen verantwoordelijk na een geconstateerde (cluster)bestemming in hun zaak en sluiten voor twee weken de deuren. Ook andere bestuurlijke maatregelen worden ingezet door gemeenten, zoals bijvoorbeeld het intrekken van een ontheffing op de algemene sluitingstijden van horecagelegenheden. Dit besluit heeft ook standgehouden bij de rechter.

Continuïteit hulpdiensten / crisisorganisatie

Ik wil bij deze mijn waardering uitspreken voor het vele werk dat, ondanks dat we al ruim een half jaar in deze crisis zitten, verricht wordt door de menen binnen GGD, de gemeenten (waaronder zeker ook de BOA's), de veiligheidsregio, de politie en andere betrokken organisaties. Het is duidelijk dat bij velen de vermoeidheid begint toe te nemen, en dat terwijl het einde nog lang niet in zicht is. We hebben evenwel niet de keus om te verslappen. De medewerking van iedereen is nodig om de nalevingsbereidheid weer te laten groeien, zodat de werkdruk, ook in de zorg, op een acceptabel niveau komt en blijft.

De hulpverlening en paraatheid van de hulpdiensten is op dit moment nog gewaarborgd. De hulpdiensten beschikken ook over voldoende persoonlijke beschermingsmiddelen met betrekking tot COVID-19. Het oplopend aantal besmettingen kan echter wel ook van invloed worden op de continuïteit van de hulpdiensten. De hulpdiensten nemen daarom maatregelen om de continuïteit van de hulpverlening zo veel als mogelijk te waarborgen, bijvoorbeeld door het inroosteren van extra medewerkers. Deze mogelijkheden zijn niet onbeperkt. Door de toenemende besmettingen en quarantaine- en isolatiemaatregelen kan het plotseling gaan om een grote groep medewerkers.

Het (Kern -) Regionaal Beleidsteam (RBT) en het Regionaal Operationeel Team Corona (ROT-C) van de veiligheidsregio blijven actief. Vooruitlopend op de inwerkingtreding van de Wet tijdelijke maatregelen COVID-19 (datum inwerkingtreding nog niet bekend) wordt wel onderzocht welke werkwijze en coördinatie passend zijn bij deze nieuwe situatie. Gedacht wordt aan een bestuurlijk regionaal beleidskader met inhoudelijke beleidskaders en procedureafspraken, zodat de meerwaarde van en de ervaring met de huidige samenwerking in de regio behouden blijven. Over dit beleidskader dient goede afstemming met de colleges en gemeenteraden plaats te vinden voordat de nieuwe wet in werking treedt.

Positie gemeenteraad

Sinds meer dan zes maanden functioneert de crisisorganisatie van de veiligheidsregio op het hoogste regionale crisisniveau (GRIP 4). Dit is in alle 25 veiligheidsregio's in Nederland het geval. Bij GRIP 4 heeft de voorzitter van de veiligheidsregio bijzondere bevoegdheden op grond van de

Wet veiligheidsregio's. In mijn eerdere brieven heb ik uitgelegd wat deze bevoegdheden zijn, en de bijbehorende procedure, ten aanzien van het vaststellen en handhaven van de noodverordening.

Er is veel, deels terechte, kritiek op de huidige werkwijze met een opgeschaalde crisisorganisatie, regionale noodverordeningen en een voorzitter veiligheidsregio die acteert op grond van de Wet veiligheidsregio's en de Wet publieke gezondheid. Noodgedwongen maken we gebruik van middelen en rollen die nooit voor een dergelijke langdurige crisis zijn ingesteld, maar zolang de Wet tijdelijke maatregelen COVID-19 niet in werking is getreden, zullen we het hier mee moeten doen. De oorspronkelijk beoogde inwerkingtreding van de Wet tijdelijke maatregelen COVID-19 (Wtm) per 1 juli 2020, en later 1 oktober 2020, is, zoals bekend, niet gehaald. Het wetsvoorstel is nog in behandeling bij de Tweede Kamer. Op dit moment kan ik geen voorspelling doen op welke datum de wet in werking zal treden. Voor meer informatie over het wetgevingstraject verwijs ik u naar

<https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/wetsvoorstellen/detail?cfg=wetsvoorsteldetails&qry=wetsvoorstel%3A35526> .

Zodra er meer bekend is over de definitieve inwerkingtreding van de Wet tijdelijke maatregelen COVID-19 (Wtm) , zal ik u nader berichten over mijn formele eindverantwoording aan u en de bijbehorende procedure (op grond van artikel 40 Wet veiligheidsregio's). De inwerkingtreding van de Wtm is immers naar verwachting het formele afschalingsmoment van de huidige crisisstructuur en de bijbehorende bevoegdheden.

Op woensdag 15 juli 2020 heb ik, via een teleconferentie, een gesprek gehad met circa dertig gemeenteraadsleden uit de achttien gemeenteraden in Hollands Midden. Ik heb dit gesprek als open en nuttig ervaren. Binnen enkele weken wil ik graag weer in gesprek met u over de stand van zaken en de afhandeling van de crisis. Ik laat hiervoor een vergaderverzoek uitdoen. Als u los hiervan vragen wilt stellen aan mij of opmerkingen wilt maken over de aanpak in onze regio (al dan niet via uw eigen burgemeester), sta ik daar overigens ook zeer voor open.

Bij nieuwe ontwikkelingen en/of een volgende noodverordening zal ik u wederom schriftelijk op de hoogte stellen van de stand van zaken. Ik vraag hierbij wel om uw begrip dat het soms enige tijd kan duren voordat ik een preciezere duiding kan geven bij de aanwijzing die door de minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport aan mij wordt opgelegd. De aanwijzing, die niet altijd direct beschikbaar is, moet namelijk vertaald worden in een noodverordening en de maatregelen moeten geïmplementeerd worden. En in een crisis zijn maatregelen soms, door de snelheid van handelen, niet voldoende duidelijk of uitgewerkt. Desondanks stel ik alles in het werk om u zo snel en volledig mogelijk te informeren. Ook tussentijdse vragen van u beantwoord ik graag.

Vertrouwende u hiermee, voor nu, voldoende geïnformeerd te hebben.

Met vriendelijke groet,

drs. H.J.J. Lenferink
voorzitter Veiligheidsregio Hollands Midden